Het jaar 1575

De pastoors van de Sint-Janskerk te Poperinge tijdens de reformatie. **Meester Mattheus de Gay**, pastoor van Sint-Jans in Poperinge (1542, 1550 en 1575). **Heer Willem Dol**, pastoor van Sint-Jans in Poperinge (ca. 1575-1580) – G. Schoonaert

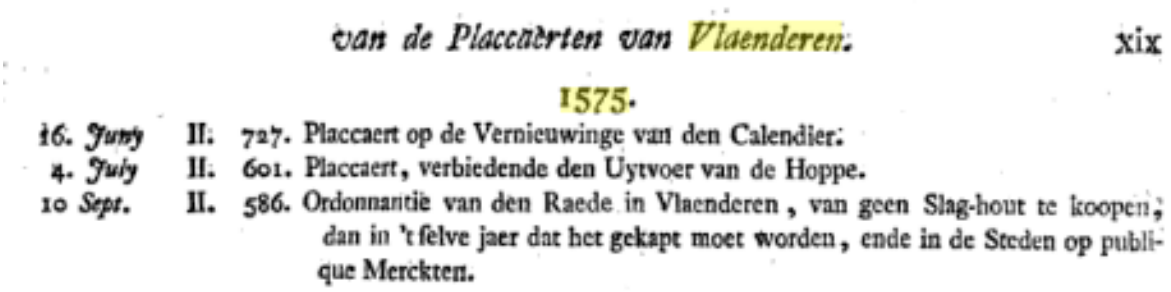

van de Placcaërten van Vlaenderen. xix

1575.

16. Juny II. 727. Placcaert op de Vernieuwinge van den Calendier.
4. July II. 601. Placcaert, verbiedende den Uytvoer van de Hoppe.
10 Sept. II. 586. Ordonnantie van den Raede in Vlaenderen, van geen Slag-hout te koopen; dan in 't selve jaer dat het gekapt moet worden, ende in de Steden op publique Merckten.

De mislukte peys - Pauwel Heindericx

In't eerste des jaers 1575 wiertter noch al veel gehandelt dat den coninck van Spagnien ende de rebelle staten van Hollant ende Zeelant **peys** souden maecken, 't gone onder het gemeente groote blijftschap verweckte, maer den prince van Oragnien dede hun soo vele vragen, dat den coninck hunlieder voorwaerden niet en wilden aenveerden, ende namentlick de openbare uutoefeningh vande hervormde religie.

Onze reporter ter plaatse, **Adriaen Van Meerbeeck** *schrijft hierover het volgende*:

Keizer Maximiliaan

Den grave van Swartsenborch door laste vanden keyser Maximiliaen is in het Nedelrandt ghecomen om middel te vinden van **eenen peys** te maken tusschen die coninckclycke Majesteyt van Spaignen ende die van Hollandt ende Zeelandt – met hunne bondtghenooten.
Die vergaderinghe was te Breda ghehouden…. *Hij spreekt dan over het verloop van de vergadering en legt ons ook het standunt uit van de geuzen; zo schrijft hij:*
Waerop die vande nieuwe religie aeyden dat alle dese poincten ende andere by hen niet en konden aengenomen worden – ten ware dat zy voor al hadden de vryheyt vande voroschreven oeffeninghe ende religie – ende dat de Spaignaerden souden uyt den raet ghesloten zyn. Om

cort te maken – ten amren maer al gescohte uytsoeckinghen om die vergaderingen te breken – oock die van Hollant en wilden geensins verstaen tot de overgevinghe vande sloten – steden – schepen ende amonitie – segghende dat het selve waer en was om hen te bedrighen ende als sy de sterckten – sloten – steden – schepen met de amonitie overghegheven souden hebben – souden sy by avontueren vanden coninck overvallen worden – als hy sien soude dat sy op hun onverseisnte souden wesen – soo dat sy ten lesten van malcanderen zyn ghescheyden sonder iet uyt te rechten.
Van Meerbeeck voegt daar nog aan toe:
Ende op dat den leser niet en peyse dat wy crhistenen alleen zyn die voor het meestedeel de oorloghen voeren om d'eergiericheydt ende gierigheyt der coninghen – vorsten ende princen – soo salmen weten dat de Mooren in Afriken – ook ten desen tyde malcanderen seer hebben bevochten om de hooghe overicheydt.
En dan haalt hij de oorlog in Marocco aan maar ook de permanente strijd van het westen met de Turken.
Deze mislukte 'peys' was het sein voor de verdere orlog tussen de 'Nieuwe religie' en 'de Katholieken'.

26 januari 1575 – Robert Tryoen en de baljuw – SAP 255

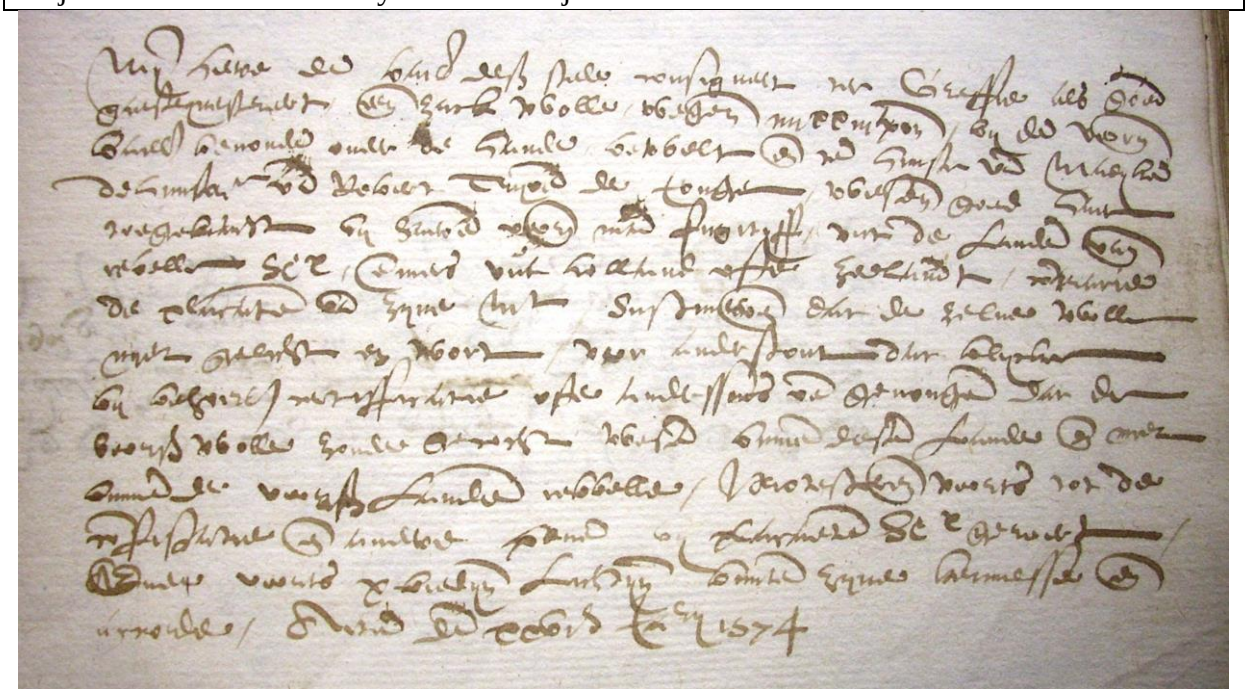

Mijn heere de bailliu deser stede consigneert ter greffie
als goed ghesequestreert eenen **zack wolle**, wegende iiij xx iij pond
by den voornoemde bailliu bevonden onder de handen, bewelt ende ten huuse van **Maeyken,**
de huusvrouwe van **Robert Tryoen** de jonghe,
wesende goed haer toeghebracht by haeren voorseide man,
fugitiff, vut de lande van de rebellen sconincx,
emmers vut **Holland ofte Zeelandt,**
contrarie de placcaete van zijne majesteit,
sustineerende dat de zelve wolle nyet ghelicht en wort,
voor anderstont dat blycken by behoorlycke rectifficatie ofte anderssins
omme genoughen dat de voorseide wolle zoude gecocht wezen binnen desen lande ende niet binnen de voorseide landen rebelle –
protesterende voorts tot de confiscatie ende andere pene by placcaete sconincx gheroert

Ende voorts verbeurynghe, lastynghe buuten zyne kennesse ende accorde
Actupm den xxvi ste january 1574

In de lijst van de veroordeelden vinden we Tryoen Jacques filius Robert, *als verbannen.*

27 april 1575 – Keuren draperie – SAP 470

42
Gheordonneert dat eenighe van de gouverneurs van de voorseyde ambachte met briefven van de weth ende een van de collegie, ist noot hemlieden sullen vinden
Folio 93
bij die vande weth van de voorseyde stede ende plaetsen van de vrije jaermarkten ende aldaer vervolghen volcommynge van de voorschreven ordonnantie ende bij alle middelen de voorseyde griefven te verhoeden ende weiren tzij bij interdictie ende confirmatie verbooden van justitie der voorseyde stede ofte andersins soo men bij naerste ende bequaemste middelen, sal moeghen bevinden van noode te zijne
43
Item omme t'obvieren ende middlen vele ende diversche inconvenien, frauden ende ghebreken ende missen prsumptivelick gheschiedende door de snede ende vente van lakenen bij de gonne hemlieden gheneirende metter draperie,
is ghestatueert ende verbooden dat voortaen, emers naer den onderschreven prefixen doch geene drapieren van de voorseyde stede, hemlieden sullen moeghen gheneiren met laeken sneden ter vente, ende geene laeckensneders sullen moeghen drapieren ofte doen drapieren, tzamen op de boete van tweemael lx schele parisis telcken beslach ten proffiete van de heeren officieren ende stede ende voorts op arbitrairelicke straffe ende punitie ter discretie van de weth, wanof den toesicht ende beslach competeren zal de gouverneurs van 't weefambacht en ten fine den drappier ofte lakesneder zalde moeghen hebben tijt ende stonde omme hem t'ontmaecken van d'eene of van d'andere van de voorseyde twee neirynghen, hebben ghestelt ende ghelimiteert den dach van desen stadt grypende tot den eersten in hoymaendt naestcommende tot welcken daeghe salt jeghenwoordig statuyt gheobserveert zijn zonder
Folio 94
langhere tijt, lastende den drapier binnen middelen tijd te venten zijne laekenen die hij als noch zoude moeghen venten, ende alsoo deene of dandere van de selve twee neirynghen, te verlaeten,
Actum bij deliberatie van de gouverneurs van de weifvambacht ende twaelf mannen den draperie den 27° aprilis 1575

Den 15de juni 1575 – Koop en levering van pertsen – SAP 244

Jacob Lauwys es ghecondempneert te betalen meester **Kaerle Willems** xxviij pond parisis over de coop ende leveringhe van pertsen - ghehoort op cedulle ende costen

16 juni 1575 – **Plakkaat op de nieuwe tijd** -

De jaarindeling is in de loop van de tijden een paar keert veranderd.
Onder de Merovingische koningen begon het jaar in Frankrijk op de 1ste maart.
Onder de Karolingers begon het jaar met Kerstmis en onder de Kapetingers begon het jaar op de eerste zondag van de advent.
In de 16de eeuw rekende men het jaar door tot Pasen. Met Pasen begon het nieuwe jaar.

Aangezien Pasen echter een variabele datum heeft, was het ieder jaar weer een berekening om het juiste begin van het nieuwe jaar vast te leggen.

In de jaerboeken van Veurne ende Veurnambacht door **Pauwel Heindericx** *geschreven halen we het plakkaat van het nieuwe begin van het jaar.*

Tot den jegenwoordigen tijde had men in Vlaanderen het jaer altijd gerekent anders dan men 't nu doet. Het begon met den Paeschen, soo dat de maenden januari, februari en maerte de leste van 't jaer waren. Dien styl ofte tijdberekeninge verschilde bij deze van sommige landen. Alsoo er bevonden wierd dat deze jaertellinge dickwils groote geschillen ende processen veroorzaeckte, hebben de leden van den priveen raed des conincx goed gevonden, die gewone tellinghe te veranderen ende den Roomschen styl voor te schrijven.
Te dien einde hebben ze het naervolgnede bevel uutgegeven dat voorts onderhouden is geweest:

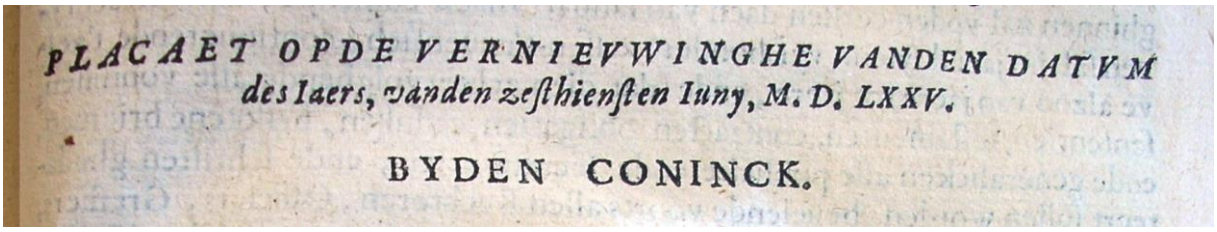
PLACAET OPDE VERNIEVWINGHE VANDEN DATVM des Iaers, vanden zesthiensten Iuny, M. D. LXXV.

BYDEN CONINCK.

Alzoo men by experiencie bevonden heeft datter veele inconvenienten gebeurt zijn door de veranderinge vande daete des jaers, sydert den dagh der geboorte ons Heren Jesu tot de verrijssenisse ofte paeschdagh,
mits dat men in eenige quartieren de daete van 't vernieuwen des jaers begint ten voormelden daghe der geboorte, ofte den eersten dagh van januari, 't welke den gemeenen styl is, andere beginnen 't selve op den paeschavont, 't gonne sommige noemen styl vanden hove, ende andere andersints, naer de verscheydenheyt vande bisdommen; gelyk oock sommige daer by stellen voor sekeren tydt: van den 22 maerte tot den 25 april ende daer naer deze woorden: voor ofte naer paeschen;
het welcke somtijden de notarissen, publyke ofte priveen persoonen vergeten ofte naelaeten te stellen in hunne akten ende geschriften, sulcx dat daer door dickmaels rysen groote geschillen ende processen op contracten, ouderdommen van renten, pensioenen ende andere gelyke schulden, soo wel tusschen de ondersaeten van eenen lande als naementlijk met de naebeuren, daervan sommige sedert eenige jaeren herwaers daerinne oock order hebben gestelt,
mits 't welke, gelycke veranderinghe in dezen lande dies te meer van noode is, sonderlinghe gemerckt dat in dezen lande 't gebruick vande voorseiden jaeren te dateren niet gelyck in forme en is geweest noch oock en is maer ter contrarie,
want wordt in d'eigenste provincie verscheidentlijk gebruikt, als in de geestelijke hoven in eendere, ende in de weerentlijke hoven op andere wijze, inder voegen dat daer inne groote confusie van tijde geschiet,
welck verschil niet min en bedraecht by de vertenheit van de woorden: voor ofte naer paeschen van eenen geheelen jaere.
't Gonne wij aengemerkt sijnde geweest
ende begeerende daer inne te voorzien ende bevindende wel redelijk dat in eigen lant ende gouvernement de daete van den tijdt uniform ende eenvoegelijk zij, ende daerinne accordeeren met de generaliteit van de andere christelijke landen ende coninckrijken,
hebben bij declaratie van onsen seer lieven ene seer beminden neve, den groot commandeur van Castillen, stathouder, gouverneur ende capitein generael in onze Nederlanden

ende van onse seer Lieve ende getrouwe leden van onsen raede van staete ende secreten, ende hier op gehadt hun hunlieder advijs,
ordonneren ende statueeren by deze, dat voorts aen alle die verscheidenheit van daeten des jaers, binnen alle onse voorseide Nederlanden cesseeren
altijt gedaen sal worden, 't elker jaere op **den eersten dagh van januari,**
't welcke men voor de eerste reise beginnen sal op **den eersten januari** naestcommende die men schrijven sal **1576,** continuerende 't zelve als van jaere te jaere,
ende dat diens achtervolgende alle vonnissen, sententien, testamenten, obligatien, cedulen beslooten brieven ende generalick alle publyke ende secrete acten ende schriften alsoo gedateert zullen worden.
Bevelende voorts alle rechters, officieren, greffiers, notarissen ende andere publycke ende priveen persoonen deselve wijse alsoo te gebruiken,
op peine van arbitraire correctie soo men bevinden sal daer jegens gedaen te sijn door arghelist ofte onachtsaemheit
ende bovendien te betalen de schaede ende interest van partie indien dat er ten dien oorsaecke eenige gebeurde.
Ende op dat een iegelick de voorseide veranderinghe die te beter weten mach, ende dat oock de naekomelingen mogen kennen 't beginsel van dese veranderinghe ende edict
Ordonneeren wij,
Dat het selve gedruckt ende geprent sal woren by **Christofel Plantin**, onsen archi typographus, resideerende binnen onse stad van **Antwerpen,**
ende voorts, dat alle publycke persoonen in 't beginsel van de registers ofte schriftelijke memorialen die sij sedert den voorseiden eersten van januari voorts aen maecken sullen,
dit jeghenwoordigh gebodt ende edict dare in stellen sullen ter eeuwiger memorie.
Ende ten einde dat van dit gebodt, edict, ordonnantie ende statuyt, niemant ontwetenschap soude mogen pretexteeren,
soo ontbieden wij u wel scherpelick, dat gij testont ende sonder uitstel, dese jegenwoordige doet verkondigen, uutroepen ende publiceeren.

Gegeven in onse stadt van Antwerpen den 16 van juni 1575.

25 juni 1575 – Wetlaken - SAP 244

Es gheacoordeert tusschen **Caerle de Scottere, Pieter Everaert, Peter Ellieul ende Franchois de Scottere, schuldheesschers van Chrispiaen de Coninck filius Pieters,**
by condempnatie ende pandinghe,
hebbende ghedaen apprehensie op de wetlaekenen ende den tresorier,
dat de voorzeide laekenen zullen gheloyt syn ende daer naer ghewoghen met rekeninghe jeghens den voorseyde Chrispiaen de Coninck te doene
ende naer rekeninghe de resterende penninghen ter greffie gheconsigneert te syne –
emmers by de voorseyde schultheesschers daerup te pretenderen by lichtinghe ofte andersins, zo telc respectivelic van hemlieden daeranne gherecht werdt
tzelve daernaer gherevordeert by den voornoemde schultheesschers ende byden tresorier deser stede –
mainteneerende de selve gheapprehendeerde laekenen de stede toebehoorende –
gehopponeert jeghens tverbot van de voornoemde schultheesschers.
Desen xxv den juny xvc lxxv

Dit lijkt ons wel een eigenaardigd besluit. De schuldeisers zijn de burgemeester en enkele schepenen van Poperinge; de schuldenaar is de

25 juni 1575 – Hommel - SAP 244 -

Kaerle Olivier es ghecondempneert te betalene **Jan Vander Arent** als brengher brieffs over **Fransois de Vreede** de somme van xxij pond viij schele parisis van coope ende leveringhe van hommele ghekent op cedulle ende costen
De weduwe **Jan Hermans** es ghecondempneert te betaelene **Joos Denys** de somme van vier ponden grooten van de huushuere ende leveringhe van biere – Ghegroot op cedulle ende costen

Juni 1575 - Geen vrede - Augustyn van Hermelghem

Ontrent dezen tyd, zoo was dat men noch hopende was van een accoort, maer hadden wel 3 reysen by een geweest om t'accoordeeren, maer die rebellen begeirden liberteyt,
maer onzen koning hun dat niet consenteerde,
maer hun gevende en consenteerde diversche pointen van den ballingen hun goed wederomme te geven, en die wilde wederomme komen de bansuere vergeven,
ook mede die hier niet en begeirden te woenen dat zy zullen mogen hun goed verkoopen ofte verhueren tot hun proffijt,
ook mede het vreemde volk, dat is, alle Spaenjaerden, Italiaenen en alle andere crijchsvolk te doen vertrecken,
en hun gevende tot versekeringe vier steden in Holland en in Zeeland,
bezet met garnisoen tot hun bewaren, en noch vele andere artikelen,
zoo elk wel kennelijk was.
Godt wilter in werken tot zijnder eere en tot 't gemeene proffijt!

4 juli 1575 – Verbod op de uitvoer van de hoppe – deel II p. 727

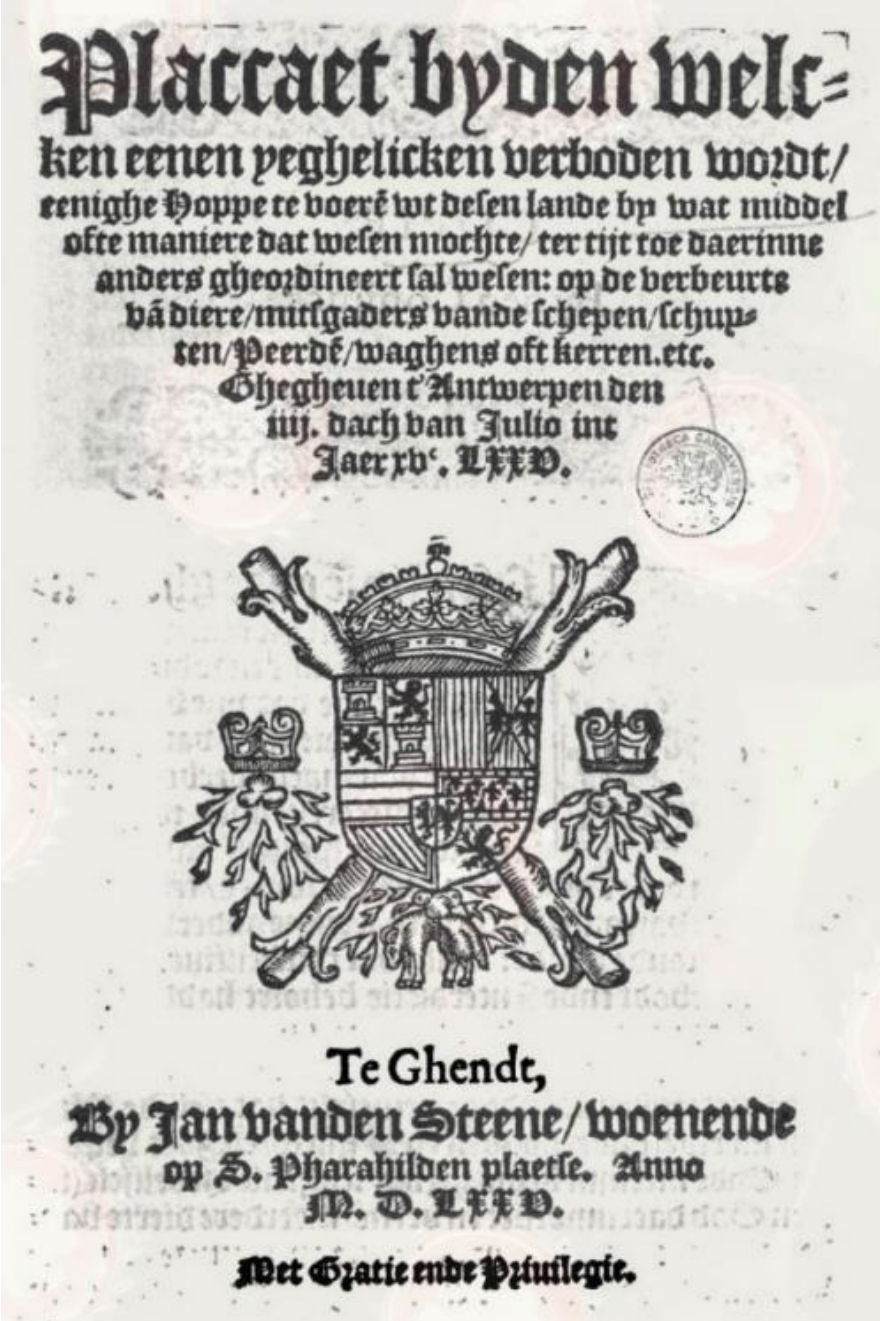

Placcaet byden welcken eenen yeghelicken verboden wordt/ eenighe Hoppe te voerē wt desen lande by wat middel ofte maniere dat wesen mochte/ ter tijt toe daerinne anders gheordineert sal wesen: op de verbeurte vā diere/mitsgaders vande schepen/schuyten/Peerdē/waghens oft kerren.etc. Ghegheuen t'Antwerpen den iiij. dach van Julio int Jaer xv'. LXXV.

Te Ghendt,
By Jan vanden Steene/ woenende op S. Pharahilden plaetse. Anno M. D. LXXV.

Met Gratie ende Priuilegie.

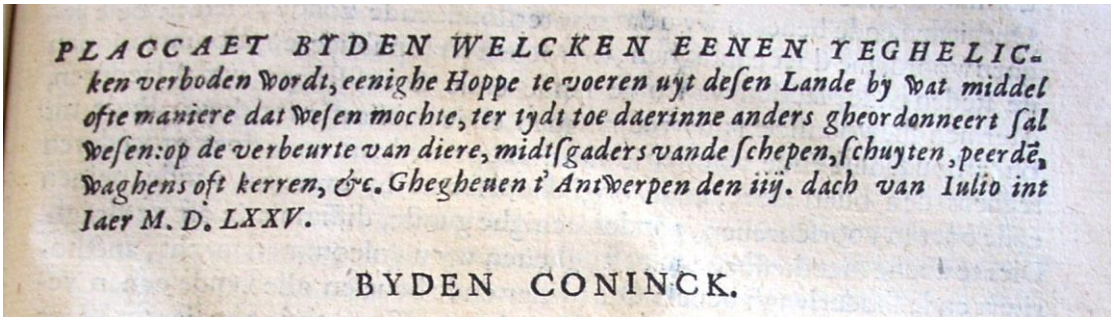

PLACCAET BYDEN WELCKEN EENEN YEGHELICken verboden wordt, eenighe Hoppe te voeren uyt desen Lande by wat middel ofte maniere dat wesen mochte, ter tydt toe daerinne anders gheordonneert sal wesen: op de verbeurte van diere, midtsgaders vande schepen, schuyten, peerdē, waghens oft kerren, &c. Ghegheuen t'Antwerpen den iiij. dach van Iulio int Iaer M. D. LXXV.

BYDEN CONINCK.

Onsen lieven ende ghetrouwen die lieden van onsen Raede in Vlaendren, saluyt ende dilectie.
Al eyst soo dat wy by andere onse openen briefven van placcaete,

hier voormaels verboden ende geinterdiceert hebben t'vuytvoeren ende transporteren van de hoppe buyten onse landen van herwaertsover, ter tydt ende wylen toe van onsen weghen darinne andersins gheordonneert soude woden.
Ende dat consecivelick t'voorseyde verbodt ende interdictie behoort hadde alsnoch staat te grypen ende ghecontinueert te worden, mitz dat t'zedert niet ghestatueert en is ghewees ter contrarien.
Dies niet jeghenstaende, ghemerckt dat t'zelfde placcaet niet wel onderhouden en is gheweest zoot behoorde:
Ende nietmin beduchtende jeghenwoordelick (indien Godt daerinne niet en voorsei)
meerdere dierte van de voorseyde hoppe,
om de cleene aparentie van t'gewas van diere,
zoo men waerschynlicken bemercken kan,
hebben wy voor goet aengesien t'zelfde placcaet ende verbodt te doen vernieuwen,
ende daertoe te stellen de peinen hiernaer volghende.
Waeromme wy t'zelfde aenghemerckt, ende om andere goede respecten ende consideratien,
hebben by advyse ende deliberatie van onsen zeer lieven ende zeer beminden neve,
die groot-commandeur van Castillien, stadthouder, gouverneur ende capiteyn generael, in onse voorseyde landen van herwaertsover
ende van onse zeer lieve ende ghetrouwe die lieden van onse raeden van staete ende finantien neffens hem wesende van nieuws verboden ende geinterdiceert,
verbieden ende interdiceren by desen,
allen ende eenenyegehlicken, van wat natie, qualiteyt ofte conditie die syn,
voortaen buyten onse voorseyde landen van herwertsovere,
eenighe hoppe uyt te voeren ofte transporteren,
t'sy ter zee, te lande oft over zoete wateren,
ter tydt ende wylen toe daerinne van onsen weghen andersins gheordonneert sal wesen,
op de verbeurte van de zelve hoppe,
midsgaders van de schepen, schuyten, peerden, waghenen oft kerren,
daermede men t'voorseyde transport soude doen:
ende daer enboven op de peine ende amende van t'dobbel vander weerde vande selve hoppe voor d'eerste reyse,
ende voor de tweede reyse de voorseide peine ende boeten te verdoubleren,
ende voor de derde reyse boven de selve peinen, boeten ene amenden metten ban,
ofte aenden lyfve ghestraft ende ghecorrigiert te worden,
nae den heessch vande ongehoorsaemheyt ende verachtynghe van onse vooreyde ordonnantie,
te bekeeren ende appliceren d'een helft van de voorseyde confiscatien ende boeten t'onsen profyte, ende de twee andere deelen zullen bedeylt worden,
te weten een deel tot profyte vanden aenbryngher, ende d'ander resterende deel tot behoeve vanden officier, die daervan d'executie doen sal.
Ende ten eynde dat van dese onse ordonnantie ende verbodt niemandt ignorantie en soude moghen pretenderen:
ontbieden ende bevelen wy u dat ghy terstondt ende zonder vertreck dese jeghenwoordighe doet condighen, uytroepen ende publiceren,
alomme binnen de steden ende plaetsen van onse lande ende graefschepe van Vlaendren,
daermen ghewoonlick is uytroepynghen ende publicatien te doen.
Ende tot onderhoudenisse ende observatie van dier,
procedeert ende doet procederen teghens den overtreders ende onghehoorsaeme by executie vande peinen ende boeten voorschreven,
zonder eenighe gunste, diffimulatie oft verdragh.

Dies te doene met diesser aencleeft, gheven wy u volcommen macht, authoriteyt ende sonderlynghe bevel: ontbieden ende bevelen allen ende eenen yghelicken
dat sy u, t'selve doende ernstelicken verstaen ende obedieren.
Want ons alsoo ghelieft.
Ghegheven in onser stadt van **Antwerpen** onder onsen contrezeghel, hierop ghedruckt in placcaete, den iiij dach van julio int jaere vyfthien hondert vyf en t'zeventich.
Onder stondt gheschreven: Byden coninck in zynen raede
Ende gheteeckent d'Overloepe.

9 juli 1575 – Lopende bloede - SAP 255

Adriaen Makeblyde
namptieert jeghens meester **Pieter vande Linde** als bailliu deser stede
een dobbel gouden reael, een halfve ende ix stuvers,
ter cause van een pretensen boete van xij pond parisis als by den consignandt
ghegheven oopene wonde ende loopende bloed **Mahieu de Pours**
Actum den ix july 1575
Present **Jan Wyts**, burchmeester ende **Gillis van Simpol**, schepene
Ghelicht byden bailliu ten voorseide dage innen geld, borghe ende principael **Pieter Pacquet**
Acte ende present den zelven burchmeester ende schepenen

Swonsdaeghs den xxste july 1575 – SAP 244

Franchois de Vroede es ghecondempneert te betaelene Clays Melis de somme van veerthien ponden acht schele vij deniers grooten van coope ende leveringhe van oppe – ghegroot ende costen op cedulle

3 oktober 1575 - Ste Anna-land en Duveland - Augstyn van Hermelghem

Ontrent dezen tijd, zoo wasser groot opstel gemaekt tusschen Holland en Zeeland in Ste Anna-land en Duveland, en dat by den Gouverneur Don Lowys, de Grand Commandeur van Castilië, en dat om te beletten dat Zeelant niet en zoude mogen gesecourst wezen van die van Holland, en daer was groote vergaderinge ontrent die plaetsen, en tot Antwerpen zoo arresteerden men alle de schepen om den Gouverneur te assisteeren, want ontrent de Bameisse zoo creech hy Ste Anna-land, niet zonder verlies van volk, en daer was zeer groote vergaderinge van volk.

10 november 1575 – Jan Temmerman van Duinkerke koopt hop - SAP 255

Ook dit jaar blijft de hop duur. Op de 10de november 1575 wordt de hop14 pond parisis per honderd pond betaald door Jan Temmerman.

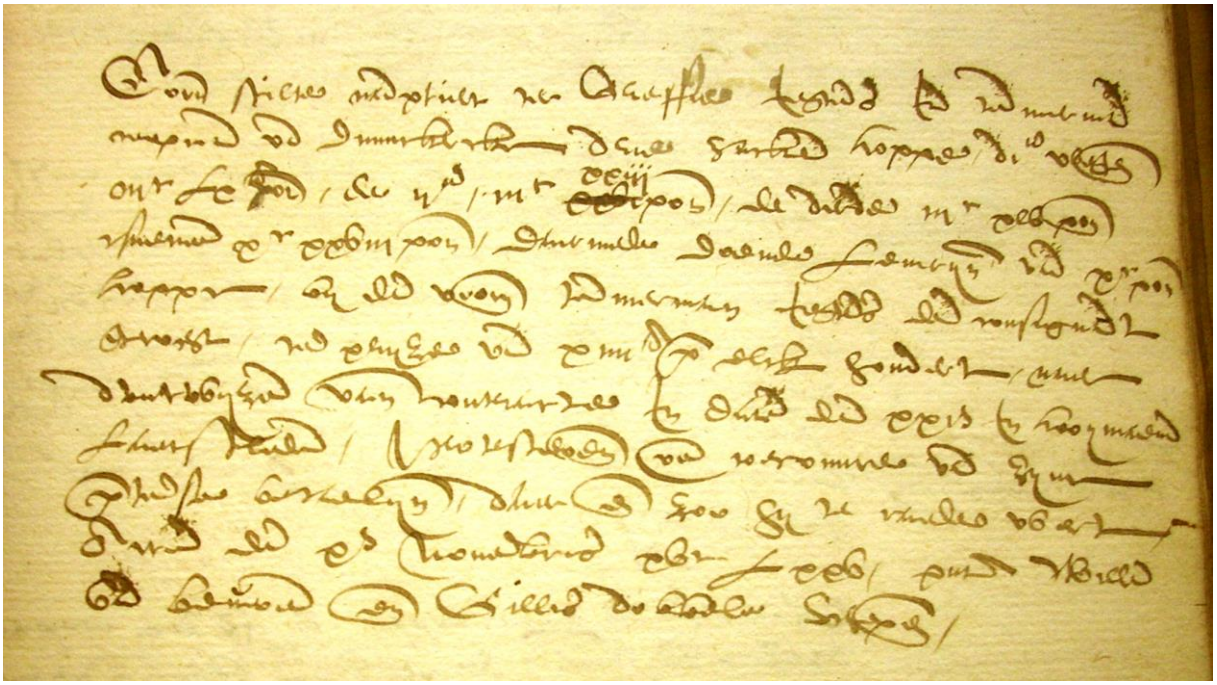

Corneel Stilte namptieert ter greffie jeghens **Jan Temmerman**, coopman van Duunkercke, drie zacken hoppe,
D'iste wegende iijx lx pond
Den ijde – iiij c xxiij pond
Den derde – iij c xlv pond
Tsaemen xc xxviij pond
Daermede doende leverynghe van xc pond hoàppe by den voornoemde Temmerman jeghens den consignandt gecocht ten pryze van xiiij *(14)* pond parisis elck hondert, naer dvutwyzen van de contracte in daten den xxj ste van hooymaend laetstleden
Protesterrende van toecommen naer zyn pretense betaelynghe, daer ende zoo hy te raede wert
Actum den x ste novembris xvc lxxv
Present Willem van Beveren ende Gillis Dobbele, schepenen
Ghelicht by Jan Dol vutter naeme van Jan Temmerman, desen drie ghenamptieerde zacken hommele ter presentie van Cornelis Stilte, daerboven hy Cornelis hem borghe constitueert, present Chjarles de Schottere, burchmeester ende Jan Daten, schepen desen xxix novembris xvc lxxv

12 november 1575 - Dewittes beesten smyten - SAP 244

Franchois Jacobssone kendt hem borghe
over **Willem de Witte** voor zulcke boeten als pretenderende de dienaeren van den heere te heffen op de voornoemde Willem de Witte
ter causen van tsmitten van desselfs Willems beesten – by de voornoemde dienaeren –
zo zy pretenderen in schade by nachte bevonden
ende de voornoemde Jacobssone daermee ghecondempneert den xxx ste october xvc lxxv –
present Loys van Goosteene – vervanghende Willem van Beveren .

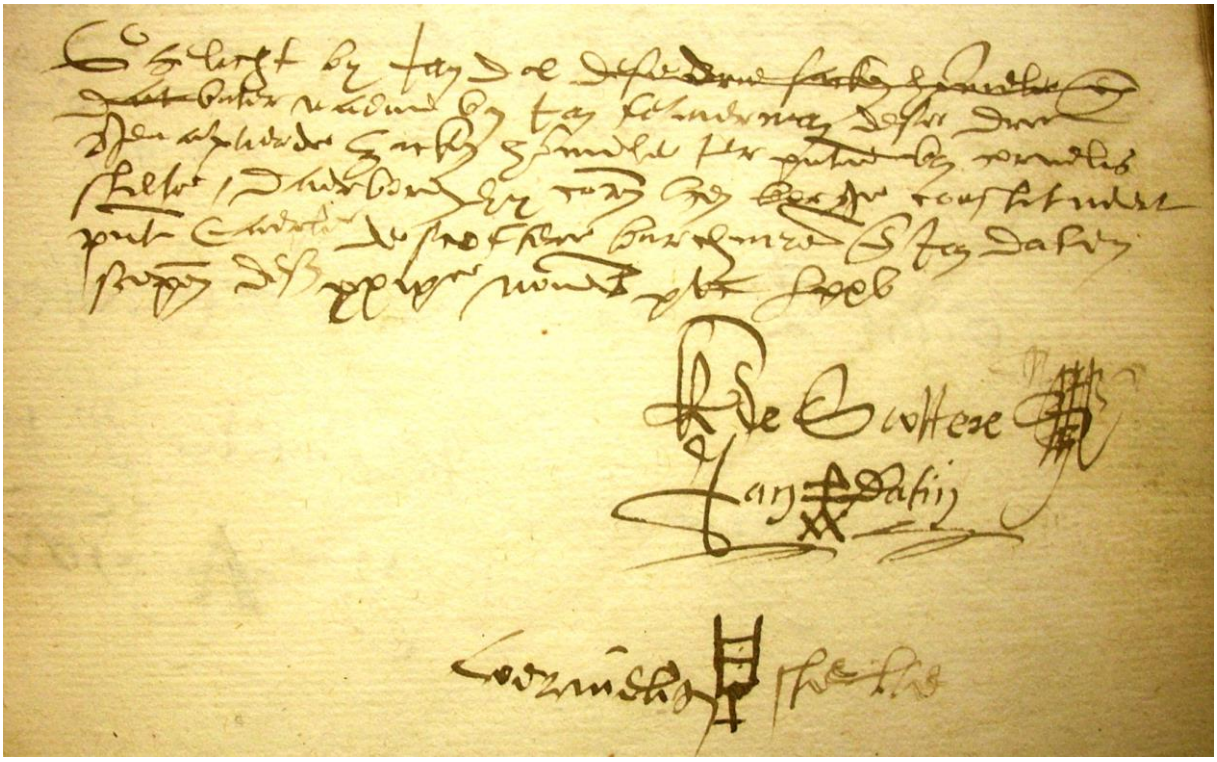

Present Willem van Beveren ende Gillis Dpobbele, schepenen

Ghelicht by Jan Dol vutter naeme van Jan Temmerman,desen drie ghenamptieerde zacken hommele ter presentie van Cornelis Stilte,
daerboven hy Cornelis hem borghe constitueert, present Charles de Schottere, burchmeester ende Jan Daten, schepen desen xxix novembris xvc lxxv

24 novembris 1575 – Hop genamptieerd en openbaar verkocht - SAP 255

De dure hopprijs, hier wordt de hop gekocht aan 15 pond parisis de honderd pond, bracht speciale veiligheidsmaatregelen mee. Ook nu wordt de verkochte hop door verschillenden gesteld ter greffie. We halen hier weer Jan Temmerman als voorbeeld aan.

Jan Temmerman van Duunkercke namptieert ter greffie jeghens **Guillaume De Brune** van Sint Winnoc Beghe, zeven zacken hommele
D'i ste – wegende iij c lxxxi - Ij ° - iij c lxxx - Iij ° - iij c lxxiij - Iiij° - iij c lxxxij - V° - iijc lxxxv - Vi° - iijc lxxxv
Ende tvij° - iijc xciij
Weghende tsaemen xxvix xxvj ponden
Daermede doende leverynghe tot twee duust en half ponden hommele, de twee duust ten xv pond parisis thondert ende de xc ten xiiij pond xvj schele parisis thondert
Volghende den contracten danaff wezende
Protesterende omme **vromer** van syne pretense betaelynghe ende overleverynghe daer ende zo hy te raede werd
Actum present **Jan Daten**, vervanghende Gillis Dobbele – den xxiiij ste novembris xvc lxxv

Naer insinuatie van Anthone Maes, messagier, ghedaen anden voornoemde vromer omme de genamptieerde hommele te zien vercoopen, es de selve hommele vercocht naer coustume

deser stede by Willem Vergheys, stockhoudere ende ghebleven op Jan Dol, laetste verhooghere voor de somme van acht ponden parisis thondert
Actum present meester Jan vander Doene ende Merlevede, schepen
Desen iijde februari xvc lxxxvj
Ghelicht de voorseide hoppe by Jan Dol, cooper, op ’t zaken van Mailliard de Plockere, borge ende principael daer booven ende voor de betaelinghe daernaer ghedaen
Ghecondempneert by ende ter presentie van Kaerle de Schottere, burchmeester ende Gillis Dobbele, schepen
Den xxiij ste february 1576

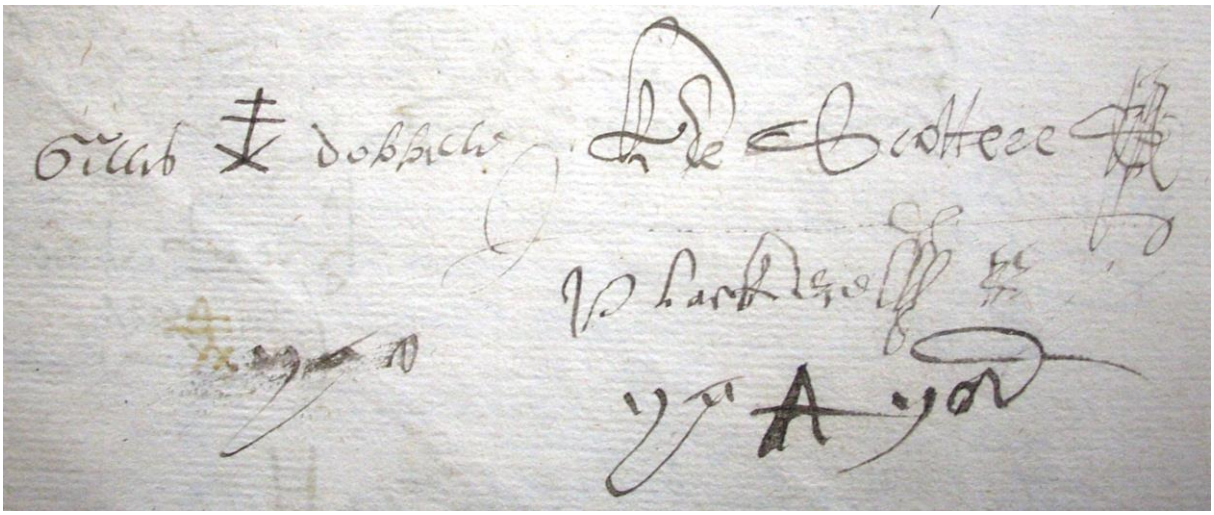

24 november 1575 – Hop genamptieerd - SAP 255

Jaspar Maes namptieert ter greffie
jeghens **Jan Maes van Nieukercke**
drie sacken hommel
Deerste weghende iij c x ondt, tweede iijc x pond ende de derde iij c xxv ponden
Weghende taemen xc lv ponden
Daermede doende leverynghe van een duust pond hommele voor xi pond x schele parisis thondert van den plocq vande jaere xvc lxxv
Goedt Poperyntsche goedt ofte van de vier prochien
Poperyntsche ghewichte, volghende huerleiden contract van daten xiiij february xvc lxxxiiij
Ghelt ter levertydt
Actum present Willem van Beveren ende Pieter Dufloucq
Den xxiiij novembris xvc lxxv
Deze ghenamptieerde hommel ghelicht byden voornoemde Jaspar Maes als veraccordeert wezende met preter x pond
Present Mailiard vander Doene ende Gillis De berch, schepenen
Desen ijden december xvc lxxv

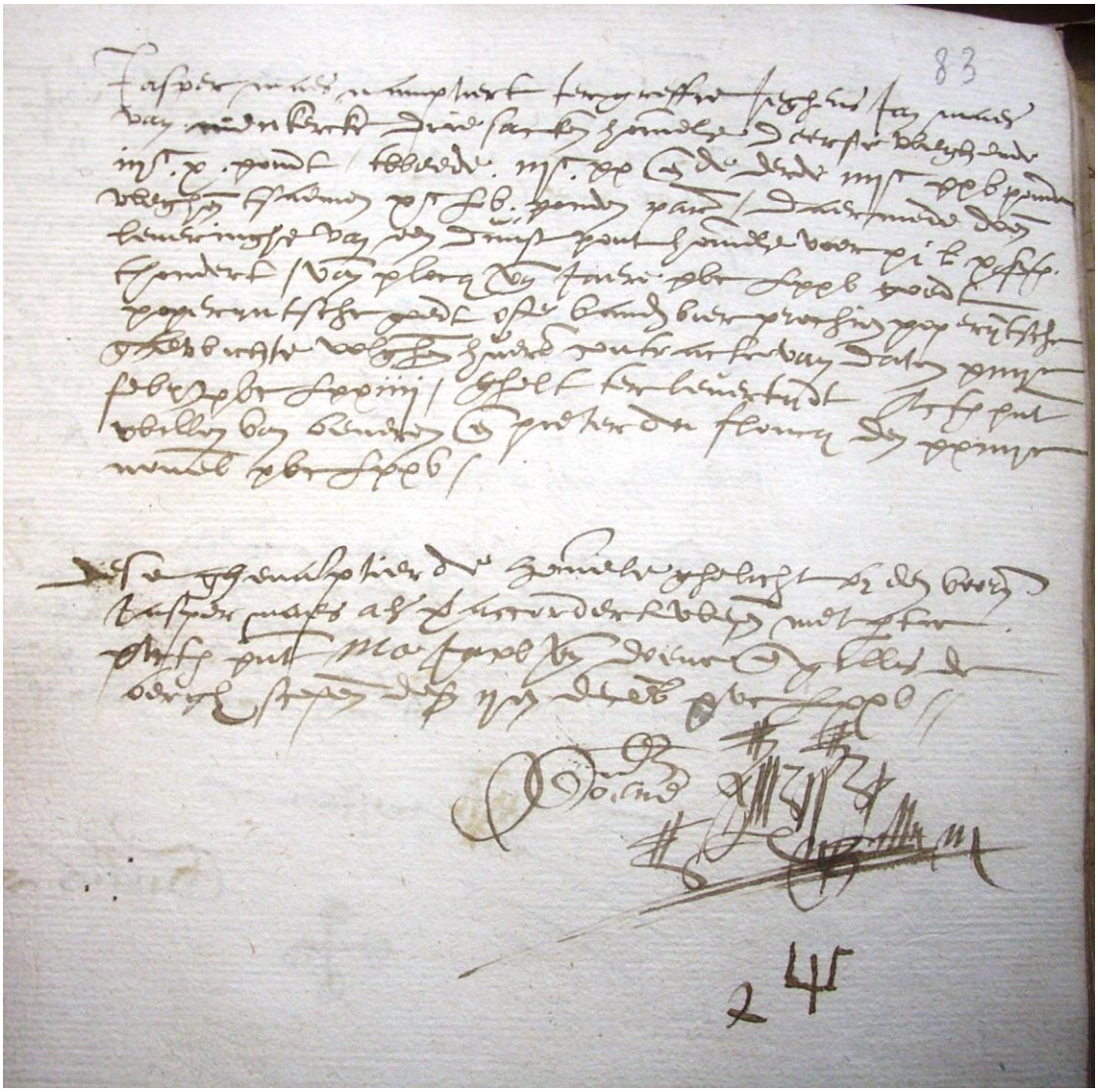

25 november 1575 – Drapieren – SAP 470

Gheordonneert, gheraempt en ghestatueert bij den heere, burghmeesters, schepenen ende raedt deser stede bij admisie van de gouveneurs van weifvambacht ende twaelf mannen van de draperie dat naer de inhouden van oude ende loofvelicke ceure der selve draperie geen twee drapieren sullen moeghen weifven ofte doen weifven bayen, elck met zijnnen marcque en tzamen in een huus ofte werckvloer, ordonnerende midts desen sulcken artikelen vn de selve ceure contrarie van desen naer den schaedelicken brand deser stede int jaer lxiij toeghelaeten
Folio 91
en dat op de boete ende breucke bij de voorseyde ceure verclaert
38
Meer, dat de boete ghescheet is van desen op xl schele t'elcken waerfve ten proffiete van de gouverneurs van de weifvambachte
Actum ter vergaederinghe van de heere, burghmeesters, schepenen ende raeden desen **25 9bris 1575**

6 december 1575 – Hommel – SAP 255

Ghenamptieert ter greffie by Touchain Deneren, jeghens Jan Merlevede filius Jans, twee zacken hommele
Deene weghende iijc xcix ende den tweeden iij c xxx commende tsameen vij c xxix
Ten pryse van …. Thondert
Ter presentie van Gillis van Simpol ende Willem de Rycke, schepenen
Den viden december xvc lxxv

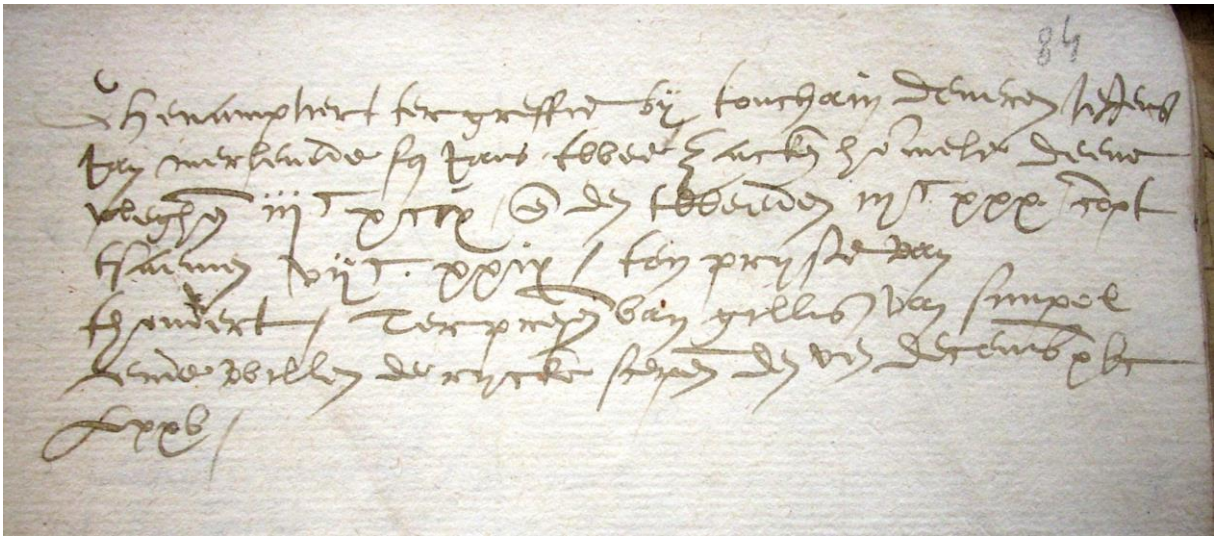

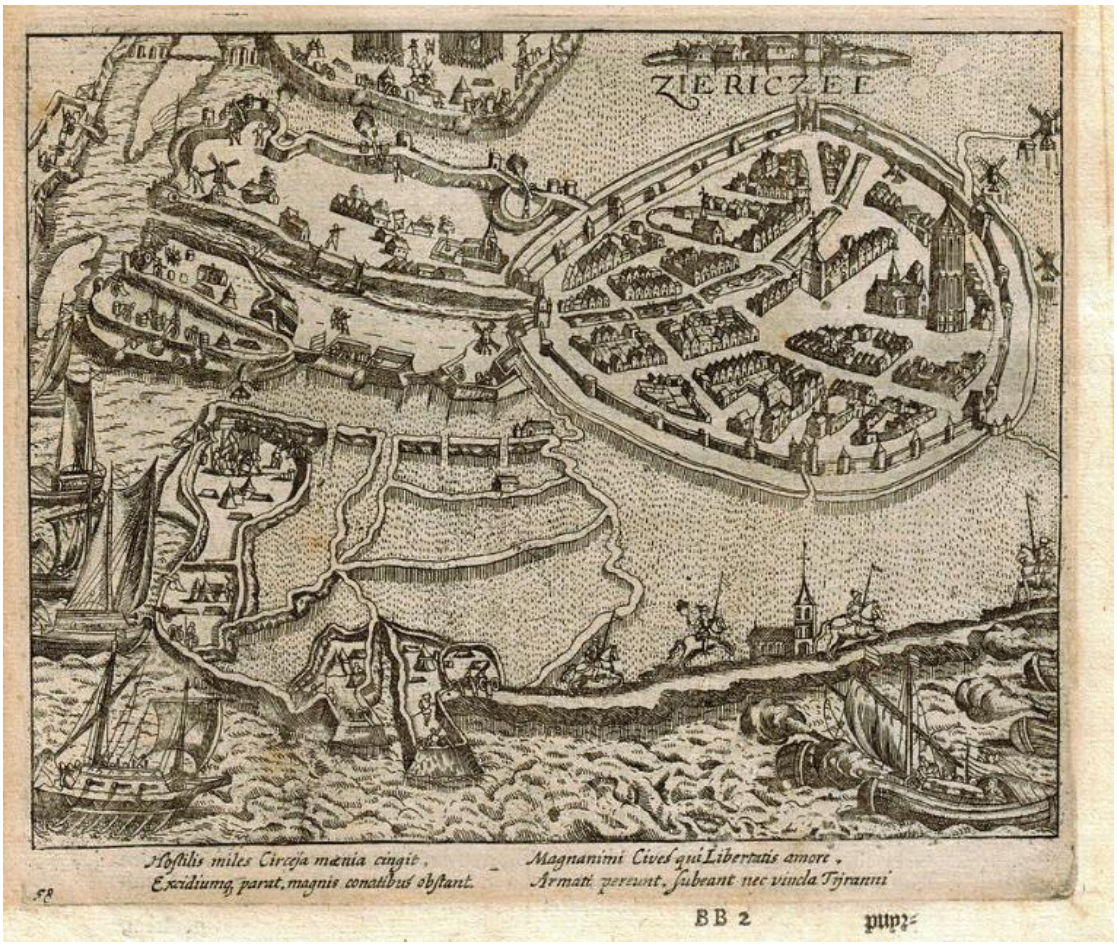

Begin van het beleg van Zierickzee

25 december 1575 - Augstyn van Hermelghem

Ontrent Kersdag, zoo heeft altijdts gecontinueert het zeker belech van Sierycxzee, en ontrent Vastenavond-dag, zoo is dat die Grand Commandeur de Castille, gouverneur en capiteyn generael van deze XVII landen, is gestorfven zeer haestelijk,
en naer het overlyden van hem zoo heeft men wederomme gesproeken van pays ofte accoordance, maer zeer different, en het Gouvernement was gegeven by provysie den Raed in handen tot ander stond dat de Majesteyt daer in voorzien zoude, en alzoo men zeyde eenen zenden zoude die van zynen bloede ware, en omdat Godt daer in zoude wercken, zoo wasser alomme processie generael gedregen geheel de landen duere ontrent passchen.
Voort zoo gebuerde dat de weke voor de Goede Weke, de Schepen van Duynkerke trocken naer Brauwershavene, wel tot het getal van 18 ofte 19 schepen, en zy arriveerden in Brauwershavene, en de prince was op dezen zelven tijdt zeer neerstig om Sirixzee ontzet te doene, maer het belech was zeer sterck om daer aen te geraken en de zee was gedaen verzanden by schepen die de Spaenjaerden hadden gedaen zinken in de diepte, en daer was zeer gevochten in de weke voor Passchen, en men zeyde dat de Guesen groote schade leden en ook mede van onze zyde niet zonder schade; zonder ophouden geduerde het belech voor Sirixzee en waren wonderlijk zeere benauwt, 't welke wel te dincken is, en daer duer het langduerende belech.